

La maduresa del valencianisme

La **Declaració Valencianista**, que va marcar un punt d'inflexió definitiu en el rumb del nacionalisme polític de la primeria del segle XX, compleix 90 anys, una efemèride que les entitats tercerviistes volen aprofitar per a donar un impuls al valencianisme

E.O.

● Tres dies després que Alemanya signara l'armistici que posava fi a la Primera Guerra Mundial, el valencianisme polític es vestia de llarg amb la publicació de la Declaració Valencianista, un breu document programàtic publicat amb un generós tractament tipogràfic i un entusiasta suport editorial a la portada del diari *La Correspondencia de Valencia* del 14 de novembre de 1918, ara fa tot just 90 anys.

El *decàleg* —en realitat només contenia 8 punts (bases)— és el testimoni d'un estat de maduresa del valencianisme i de la consolidació de la via política —enfront de l'exclusivament literària de la Renaixença— com l'opció més explícita i compromesa per fer reviscolar una consciència nacional silenciada des de 1707.

L'efemèride serà aprofitada per l'associació Tirant lo Blanc i el Centre d'Actuació Valencianista, dues entitats centrades a promoure l'anomenat «valencianisme de conciliació», per acostar posicions entre el nacionalisme d'arrel fusteriana i el tricolor. Durant la vetlada es presentarà un manifest, *Per un compromís cívic valencianista*, a què s'adheriran diverses personalitats d'ambdues tradicions i es donarà a conèixer un llibre per commemorar l'aniversari que ha comptat amb la col·laboració d'Agustí Colomer, Rafael Company, Josep Vicent Boira, Àngel Calpe i Vicent Flor.

Impulsada per Joventut Valencianista i Unió Valencianista Regional, la Declaració és la fotografia del nou estadi en què s'havia instal·lat el valencianisme a la primeria del segle XX i que feia temps que coïa a foc lent —no es tractava de cap ocurrència espontània—, però també el reflex d'un context dibuixat per dos elements difícils d'ignorar: d'una banda, els *14 punts de Wilson* (1918), un full de ruta del llavors president nord-americà per a gestionar la postguerra, que incloïa el reconeixement del dret d'autodeterminació dels pobles; i de l'altra, l'èxit polític del catalanisme de la mà de la Lliga Regionalista de

«LA LECTURA REVELA UN NACIONALISME REIVINDICATIU I POSSIBILISTA, ALLUNYAT DE MAXIMALISMES I AMB UNA VOLUNTAT POLÍTICA D'ARTICULAR UN PROJECTE ASSUMIBLE PELS CONCIUTADANS»

Cambó i Prat de la Riba, que conduí en 1914 cap a la constitució de la Mancomunitat.

«Reivindicativa i possibilista»

Les accions i iniciatives precedents a la publicació del document, com ara l'Acte d'Afirmació Valencianista de 1914, manifesten una clara vocació transversal i aposten per assolir uns mínims que puguen ser compartits per tot l'espectre polític (llengua i autonomia, bàsicament). Però la Declaració representa un programa més ambiciós i estrictament partidista, alhora que pragmàtic,

com apunta Agustí Colomer:

«La lectura revela un nacionalisme reivindicatiu i possibilista, que és conscient dels recels que pot suscitar la seua reivindicació en les 'províncies germanes' de Castelló i Alacant, i que no ignora els lligams històrics i afectius entre les diferents nacionalitats i regions que integren l'Estat. És un valencianisme allunyat de plantejaments maximalistes i amb una voluntat política d'articular un projecte assumible pels conciutadans», escriu.

Colomer també subratlla en el seu estudi el «concepte de nació»

A l'esquerra, text de la Declaració Valencianista publicat íntegrament en la portada de *La Correspondencia*. Dalt, Pasqual Asins, membre de Joventut Valencianista i d'UVR, i un dels impulsors del document.

que fa seu la Declaració. «La base 1 fa referència a l'àmbit territorial i als elements distintius de la personalitat valenciana. Estem, per tant, en el terreny de la naturalesa, dels elements objectius. Sobre este substrat actua la voluntat dels valencians per a fer efectiu el 'dret a constituir un Estat' (base 2). Eixe dret constitueix 'la fonamental reivindicació valencianista'. Veiem per tant, que els dos títols acreditatius del dret a l'autogovern són la personalitat preexistent (base 1) i la voluntat dels valencians (base 2). El valencianisme aposta per una concepció mixta objectiva-subjectiva al voltant de la qüestió nacional», conclou l'autor.

Per més que són ara les entitats tercerviistes les que reivindiquen la deixa de la iniciativa de 1918, la Declaració no representà cap crida a la concòrdia, entre altres raons perquè no hi havia grans divisions entre els defensors d'una via política per al valencianisme. La polarització es produí durant la república, entre valencianistes de dretes i d'esquerres; i a partir dels seixanta amb la irrupció de Fuster.

El valencianisme polític no va obtindre massa èxit en els anys deeu, llevat d'alguna fita, com ara el 10,9 per cent obtingut per Unió Valencianista en legislatives del febrer de 1918 a València. La dictadura de 1923 frustrà un enlairament que pareixia imminent.